

rum, Romano a milite impugnatum? Id, quod nostra non refert: quibus hic *Vallum* videre, satis jam est.

PUBLIUS. Tabulam III. cum venia tua arripiens, Numum XI. primum æque, ut *Valli* cujusdam occupati monumentum, respicio. Tab. III. Figuram certe reddit multorum palorum, arête sibi, ac decussatim, n. 1. in formam Crucis Andreanæ, superimpositorum, stante desuper Viro, atque gemina manu elata, Sertum, tanquam ovaret, ostendente. Epigraphæ: VIRT. us EXERC. itus. Infra: T. re-viri S. ignata A. i. e. *Officina prima*. *TULLIUS*. Numum hunc singularem æris medii, cum capite *Licini* Senioris in Adversa, pinxi tibi ex III. *Spanhemio* II. p. 230. ad cuius plane mentem tu eum recensuisti. Coronas in Viri manibus *Vallares* appellat, *Valli* formam habentes, iisque in præmium donatas, qui primi *Vallum* occuparunt. *Isaacus* autem *Verburgius*, cui curam hujus Tomi *Spanhemiani* debemus, in Præfatione notabat, pares etiam Numos *Constantini* utriusque, Patris, ac Filii, reperiri. Hoc porro suspicionem eidem ingessit, posse hic aliud mysterium latere, dubiumque exinde fieri, an hic *Vallum*, an potius *Crux*, in venerationem Religionis, appareat? Suspicitur autem duntaxat, non disceptat: unde alii de hoc arbitrentur. Nos Dialogo sequenti peculiaris nonnulla Militum quorundam fortissimorum Facta illustria in argento Consulari demirabimur. Sub Augustis enim, qui omnem ad se unos Gloriam rapuerunt, ejusmodi honor ad privatos haud amplius proficiscebatur.

DIALOGUS IX.

Singularia nonnulla Militum præstantium Facta in Numis commendata.

PUBLIUS.

Alterum, ac tertium Tabulæ tuæ III. Numum, argenteos obtulit mihi fortuna, probe satis conservatos. An vero in præsens Gloriæ Bellicæ quadrent argumentum, hæreo tantisper, donec a te id mihi suadeatur. *TULLIUS*.

Tab. III. Cum recensueris eos, res tibi planior fiet. *PUBLIUS*. Prior in a. 2. & 3. Adversa caput *Sabini* Regis referens, cum Nomine, & Spica, hic duos Milites Romanos redhibet, cum raptis Virginibus Sabinis. Posterior, æque cum capite *Sabini*, in Aversa *Tarpejam* Virginem Vestalem, flectentem, & elatis brachiis lamentantem sistit, rursus inter duos Milites, qui Scuta sua in eam velut excutiunt, Scutis aliis tribus projectis jam humi recumbentibus, Supra comparet Luna cum stella. Infra utroque in Numo legitur: *L. ucius TITURI. us.* Nota est porro ex *Livio*, cæterisque Scriptoribus Romanis, utriusque Numi hujus Historia.

II. Primum namque Anno Romæ conditæ quarto, novi Quirites, quibus Conjuges deerant, & postulata, negabantur a vicinis, eadem fraude, ac vi quæsiuerunt. Ludos quippe Consuales, Neptuno sacros, cultu maximo apparantes, ad eos spectandos Viciniam omnem invitarunt. Allexit plurimos magis Urbis novitas, quam exercitatio ludicra. Medium vero sub ludum, dato signo, Romana Juventus irruit Sabinas in Virgines, & unusquisque sibi obviam rapuit, Nobilioribus Regiam in domum abreptis. Hoc cernimus in Numo primo. Alter fraudem fraude graviter ultam testatur.

III. Dum enim ex raptu Virginum statim dicto bellum nasceretur, & Sabini omnium primi adversus Romanos arma educerent: Romulus arcem aliquam Urbis cuidam *Tarpejo* tuendam commisit. Hanc dum Sabini obsiderent, & filiam *Tarpeii*, pariter *Tarpejam* dictam, quæ aquatum exierat, interceptisset, tamdiu apud eam institerunt, donec proditorem Arcis facturam se spondisset. Mercedem id sibi depacta est, quod Sabini sinistro brachio gererent, armillas intelligens. Assensere illi, & facta proditio. Sed misera *Tarpeja*, fraude delusa, non armillas recepit: sed scutis militaribus, quæ pariter lævo brachio gerebantur, obruta, necata, & sepulta fuit. Arx abinde *Tarpeja* Nomen accepit: usquedum nobilius exstructa, ex alio eventu *Capitolium* appellaretur.

IV. *TULLIUS*. Rite ista enarrasti. Nonne autem, quæso te, uti a militibus patrata, ita & Facta vere bellica fuere? Raptum Virginum armis ultum iri a Sabinis, non ignorarunt Quirites. Militaris autem, & fortissimi animi erat, Uxoribus acquirendarum causa, e quibus novi Cives orirentur, contemnere periculum,

lum, hostesque ultro provocare. Factum, fatumque Tarpeïæ, quid prope quotidie accidat in bello, quid agendum, cavendumque sit, commodum docet. Proditio namque, ut optima Imperatoris, Ducisque supremi Consilia turbat, & evertit, ea parte, qua fit: ita e converso iis, a quibus procuratur, vel sola quandoque Victoriâ parit. Quapropter eadem consimili studio quæritur, atque cavetur. Vetus namque est illud Poëtæ :

- - An dolus, an virtus, quis in hoste requirat ?

tametsi Proditio dolus malus est, ac prudentiæ sit, & æquitatis, frangenti fidem eandem pariter frangit, quemadmodum *Tarpeïæ* evenerat.

PUBLIUS. Herbam tibi porrigo lubens, Numosque meos lau- V.
 dados in censum eorum, qui Bellicam gloriam signant, jam facilis Tab. III.
 admitto. Quartus porro miræ mihi, abstrusæque imaginis est: n. 4.
 ubi tres Equites, cum clypeis, telisque prælongis, peditem unum,
 ense intentato obnitentem, citato cursu persequuntur. Infra le-
 go: A. ulus ALBINUS. Hoc sibi, quæso, quid velit? *TULLIUS*.
 Existat hic Denarius apud *Ursinum* in Gente *Postumia* p. 231. cum
 capite Dianæ in Adversa, adscripto nomine ROMA. Signatus
 fuit a *Lucio Albino Postumo*, sero Nepote, in memoriam vetustissimi
 quondam Avi sui *Auli Postumi*, Consulis An. V. C. CCLVII. at-
 que in Bello Latino Dictatoris creati. Cum namque *Tarquinius*
 dictus *Superbus*, septimus, & ultimus Regum Romanorum, ejectus,
 per *Mamilium* Tusculanum Generum suum in sui favorem Latinos
 adversum Romanos concitasset, grandi, fortique exercitu congrega-
 tos, *Postumio* Dictatore Romanos ducente: ad Lacum Regillum
 acerrimo prelio certabatur, rebus tam arctis, ut Magister Equi-
 tum froena singulis equis penitus detrahi præceperit, ne Romana
 juvenus eosdem in fugam reflectere posset. Vicerunt Romani,
 ope, ut credebatur, *Castoris* & *Pollucis*, & Latini ad internecionem
 contriti sunt. Hac re post secula gloriabatur *L. Albinus*. Equites
 igitur in hoc Numo designant exercitum Latinum: qui pedes di-
 micat, ob arduitatem pugnæ quasi fugienti similis, attamen ob-
 stans, est *Aulus Postumus*, cui, tanquam Dictatori, equum ascen-
 dere in acie non licuit. *PUBLIUS*. Digna res memoria: quod
 æquius ferendum in Numis, ac persæpe tam enormis adulatio.

VI. *TULLIUS*. Quintum Numum exacte omnino inspicias, velim, atque recenseas. *PUBLIUS*. Eques hic comparet, extento brachio ensē librans, ac simul caput amputatum sustentans, clypeo appenso. Infra pedes equi, & in Segmento lego: Q. *uinctus* M. *arsus* *SERG. ius* *SILUS*. An probe? *TULLIUS*. Negligenter, & cum errore. Primum namque non observasti, Equitem hunc ensē, caputque, non dextra, sed læva extenta præferre. Deinde litera Q. non statim *Quinctus* legenda fuerat. *PUBLIUS*. Parce incuriæ, si dicere ignorantiam nolueris, & meliora doce. *TULLIUS*. Protulit hunc Numum *Ursinus*, & unicum quidem in Gente *Sergia* p. 256. neque dubitavit, militem hic depictum appellare M. *arscum* *SERGIUM SILUM*, invito autem Cl. *Harduino*: qui & *Valerium Maximum* eapropter suggillat. Premit etenim *Plinium* suum, apud quem non aliter, ac *M. Sergius* legitur, & alibi dicitur, homines, naso sursum versus adunco & repando, *Silones*, non *Silos*, esse cognominatos. Unde in hoc Numo vocem *Silus* infra scriptam non ut cognomen agnoscit, sed pro ingenio, & solemnī suo, disijcit, hanc exinde sententiam fabricatus: *S. ergius* I. *italiam* L. *iberavit* V. *icies*. S. *exies*. Literam Q. legit *Questor*, qui materno sanguine *Sergio* propinguus, hoc Numo ejus memoriam restituerit. Nos cuilibet largiamur opinionem suam.

In Plin. suo Tom. I. p. 391. not. 6.

VII. Ego *Sergium* hunc, Militem quidem lego, in paucis fortissimum, immo & *Luc. Aemil. Pauli* Consulī An. V. C. 586. Legatum in Bello Perfico: nescio tamen, utrum *Liberatoris Italiae* præconium unquam acceperit. *Plinius*, itemque *Solinus*, ex Oratione, quam pro se habuit, jam vero non exstat, de eodem referunt, cum ceteri vicissent homines, ipsum superasse fortunam. Stipendijs duobus, quæ prima fecerat, ter & vicies vulneratus est, & secundo manum etiam dextram perdidit. Sola nihilominus manu sinistra quater pugnavit, tumque Duci cuidam Carthaginensi, ut putatur, caput præcidit: quod proinde hoc in Numo, unacum ense, sinifero brachio præfert. Abinde ferream sibi dextram curavit. e qua saltem clypeus penderet, sicque Cremonam obsidione exemit, Placentiam tutatus est, duodena hostium Cestra in Galliis cepit. Non quibuslibet, sed omnium asperimis eo tempore præiis interfuit, bis ab Hannibale captus, & semper diuturno ex carcere elapsus. Fecisset *Sergiam* Gentem suam immortalem, nisi ex posteris ejus *Catilina*, pestis Reipublicæ, fuisset. *PUBLIUS*. Intel-
ligo

ligo jam, quantum neglexerim, dum brachii sinistri, dextrique officia hunc præclarum apud Equitem nulla cura observaveram, cum tamen, præter omnem consuetudinem exhibita, mentem pulsare meam haud immerito debuissent.

TULLIUS. Numus VI. utraque sui facie a me pictus, pariter ex *Ursino* in Gente *Sicinia* p. 263. a me exceptus, non minus attentum te postulat. **BUBLIUS.** Vereor oppido, ne & hic satis non videam. Adversa caput Fœminæ habet, fastigiolo ornatum. Circum legitur: FORT. P. R. Aufimne legere: *Fortuna Populi Romani*? **TULLIUS.** Non ita, sed FORT. itudo P. opuli R. omani: quod ipsum satis magnificum est. Fortunam suam Respublica privato non adscripsit. **PUBLIUS.** Aversa in medio caduceum habet erectum, & alatum, cum anguibus. Hunc palmæ ramus obliquo situ pertransit: a dextris est Sertum laureum. Epigraphe, varie per aream dispersa, sic habet: Q. uinctus **SICINIUS III VIR.** An & hic aberratum? **TULLIUS.** Non hercle. Cur autem in Adversa Caput Fortitudinis Dæ, & quidem ejus, quæ Populi Romani esse prædicetur, signatum existimas? **PUBLIUS.** Noli aquam ex pumice casto labore prolicere. Supra ingenium tironis hujusmodi mysteria sunt, **TULLIUS.** Recte ais: Numi Familiarum, atque Coloniarum, magnis etiam Viris per sæpe negotia dant, & sine Historiæ proba cognitione, quin & exquisitione operosa, plerumque enodari non possunt. Fortassis non ego solum, sed & clari alii Viri, Davi hic effemus, nisi *Valer. Maximus* facem prætulisset. Ejus verba prolixiora in rem præsentem hæc sunt.

„ Sed quod ad Preliatorum excellentem Fortitudinem attinet, merito *L. Sicinii Dentati* commemoratio omnia Romana Exemplis finierit. Cujus opera, honoresque operum ultra dem veri excedere judicari possent: nisi ea certi Authores, inter quos *Marcus Varro*, monumentis suis testata esse voluissent. Quem centies & vicesies in aciem descendisse tradunt, eo robore animi, atque corporis utentem, ut majorem semper Victoriæ partem traxisse videretur. Sex & triginta spolia ex hoste retulisse: quorum in numero octo fuisse, cum quibus, spectante toto exercitu, ex provocatione dimicasset. XIV. Cives ex media morte raptos servasse: quinque & XL, vulnera in pectore excepisse, tergo cicatricibus vacuo. Novem triumphales Imperatorum currus secutum, totius Civitatis oculos in se nu-

„ merosa Donorum pompa convertentem. Præferabantur enim
 „ eidem Aureæ Coronæ octo, Civicæ XIII. Murales tres, Ob-
 „ sidualis una, Torques CLXXXVIII. Armillæ CLX. Hastæ
 „ XVIII. Phaleræ XXV. Ornamenta, etiam Legioni, nedum Mi-
 „ liti, fatis multa. „ Gloriosum hoc certe : quod pariter *Aul.*
Gellius confirmat, addens, ob ingentem Fortitudinem factum ei
 fuisse Nomen *Achilli Romano*. *PUBLIUS*. Capió modo, cur Deæ
 Fortitudinis caput hujus Numi Adversam exornet : & ea Populi
 Romani dicatur. Pulma, laurea, caduceus, ad felicitatem vin-
 cendi omnia referuntur.

Noct.
 Attic. L.
 II. c. 11.

X. *TULLIUS*. Infiniti fere superforent, quorum peculiaria in
 bello merita Numis Consularibus, ad memoriam posteriorum vul-
 gata sunt : quos tamen, cum ad Scriptores accesseris, industria
 tuæ colligendos relinquo. Unum adhuc, quem prædicat Numus
 VII. celebrari audiamus. *PUBLIUS*. Puer hic magis, quam il-
 lustris miles videatur, Eques tamen, tropheum humero gestans,
 cum epigraphæ infra, & circum : M. LEPIDUS. AN. XV. PR.
 H. O. C. S. Non ego huic Oraculo tibiam coram te meam ad-
 hibebo : tuam curiolissimus audiam. *TULLIUS*. *Ursinus*, apud
 quem hic Denarius in Gente *Æmilia* p. 7. bis pingitur, cum cæ-
 teris prope omnibus Antiquariis, confusus *Val. Maximo*, hanc epi-
 graphen, nihil hæsitans, ita interpretatus est : M. arcus LEPI-
 DUS AN. norum XV. PR. atextatus H. ostem O. ccidit C. ivem S. er-
 vavit. Ait enim *Valerius* in cæteris : „ *Æmilius Lepidus* puer, etiam
 „ tum progressus in aciem, hostem interemit, Civem servavit Cujus
 „ tam memorabilis operis index est in Capitolio Statua bullata,
 „ & incincta prætexta (veste nimirum puerili) Senatus Consul-
 „ to posita. Iniquum enim putavit, eum honori nondum tem-
 „ pestivum videri, qui jam virtuti maturus fuisset. „

Tab. III.
 n. 7.

Lib. III.
 c. I.

XI. Sed Cl. *Harduinus* veritus non est, asserere, *Ursinum*, cum
 aliis, *Valerio* male persuasum esse, dum sic legeret. Prætextatos
 enim in aciem admissos non esse, neque *Lepidum* in hoc Numo
 prætextatum pingi, sed paludatum. Quare Epigraphen ipse
 hunc in modum exposuit. M. arcus LEPIDUS AN. orum XV.
 PR. imus HO. stium C. astra S. uccendit. Percontari autem liceat,
 cum Anno XVII. mo demum emenso Prætexta poni consueverit,
 cur Vir perspicacissimus in Epigraphis resingendis, *Lepidum* fuif-
 se XV. Annorum fateatur, nihilominus tamen Prætextam in eo

In Plin.
 suo Tom.
 I. p. 390.
 not. 27.

non

non agnoscat? Tropheum is gestat, ex armis hostis occisi, ut verosimillimum est, constructum: quale vero e cineribus Castrorum succenforum conflare non potuit. Sed sapere in ejusmodi cuilibet licet, ut vult. Innumera erunt, in quibus, ære suo fingendis, Quiritum sensus ab Eruditorum opinionibus longe alius fuit.

DIALOGUS X.

De Victoriæ Imaginibus communibus,
& indefinitis.

PUBLIUS.

DUODECIM oculis præcurro Tabulæ tuæ III. tiæ Numos res- I.
duos, meris, aut maxime variis Victoriæ imaginibus per-
elegantem discretos: qui mihi spem faciunt facilis ex-
positionis. *TULLIUS.* Præmissis illis, quæ, vincendi fi-
ducia, cum cura, magnoque animo apparantur, quibusque po-
stea vincitur: vocat jam ordo argumenti ad ipsas Victoriæ, cum
triumpho relatæ, Imagines. Harum porro aliæ, quæ communes,
ac indefinitæ censentur, nil fere, nisi lauros, & palmas, ac spo-
lia ostentant. Aliæ contra rem exactius definiunt, & quinam,
ac ubi devicti sint, liquido enunciant. Primi ego generis typos
prope nimios tibi pinxi, tanquam per se obvios: in quibus re-
censendis tibi sermonem quasi perpetuum hoc in Dialogo cedam.
Volui autem & frequentiam Victo-
riarum, & varium artificum in-
genium, rem eandem nova itidem forma conve-
stiendi, ob ocu-
los tuos ponere, ut idearum fœcundus tu pariter fieres. Angu-
sta ingenia sunt, quæ rei cujusdam non nisi unica species implet.
Incipe igitur a Numo Octavo.

PUBLIUS. Graditur hic Victoria, five potius volat, gran- II.
dem palmæ ramum humero gestans, circumque caput, & ante, Tab. III.
ac post illam quatuor Serta laurea frondent, Epigraphe est. n. 8.